
Tietorakenteet ja algoritmit

Hajautus

Ari Korhonen, Lauri Malmi

---

10 Hajautus

10.1 Yleistä

10.2 Hajautusfunktio

10.3 Erillinen ketjutus

10.4 Avoin osoitus

10.4.1 Lineaarinen kokeilu

10.4.2 Neliöllinen kokeilu

10.4.3 Kaksoishajautus

10.5 Erityiskysymyksiä

10.5.1 Uudelleenhajautus

10.5.2 Ulkoinen etsintä

10.6 Hakurakenteet valinnasta

10.1 Yleistä

- **Jos avaimet ovat kokonaislukuja välillä 1-N, voidaan niitä käyttää suoraan hakutaulukon (koko N) indeksointiin. Hakuaika on $O(1)$.**
- **Useimmiten avainavaruus on liian laaja**
  - **pitkät kokonaisluvut**
  - **merkkijonot**
- **Hajautus pyrkii muuntamaan tällaiset avaimet kokonaisluvuksi välille 1-N, jolloin tieto voidaan tallentaa taulukkoon ja hakea sieltä ajassa $O(1)$**

- **Hajautus on kompromissi aika-tila-vaatimusten suhteen:**
  - **rajaton tila:**
    - ✓ avain indeksinä
    - ✓ nopea haku, huono pakkaustiheys
  - **rajaton aika:**
    - ✓ tietueet peräkkäin, ei tietorakennetta
    - ✓ hidas haku, hyvä pakkaustiheys

**Hajautuksen toteuttamiseen tarvitaan kaksi asiaa:
*hajautusfunktio ja yhteentörmäysten käsittelymekanismi***

1) *Hajautusfunktio (hash function)* muuntaa kaikki avainavaruuden arvot hajautustaulukon osoiteavaruuteen $1 \dots N$ (tai $0 \dots N$ tai $0 \dots (N-1)$)

- **Toteutettu yleensä aritmeettisilla laskutoimituksilla**
- **Ideaalinen hajautusfunktio palauttaisi eri osoitearvon kullekin eri avainarvolle. Käytännössä näin ei ole, vaan tarvitaan:**

2) *Yhteentörmäysten käsittelymekanismi (collision resolution)*

- **Kun hajautusfunktio tuottaa eri avaimille saman arvon, nämä tilanteet tulee erottaa toisistaan. Tähän on useita eri menetelmiä, mm.**
  - ✓ *erillinen ketjutus (separate chaining)*
  - ✓ *lineaarinen kokeilu (linear probing)*
  - ✓ *neliöllinen kokeilu (quadratic probing)*
  - ✓ *kaksoishajautus (double hashing)*

10.2 Hajautusfunktio (hash function)

- **Hyvä hajautusfunktio hajauttaa kaikki avainarvot tasaisesti osoiteavaruuteen**
- **Olennainen asia on se, että kaikkien avaimien kuuluvien numeroiden tai merkkien tulisi vaikuttaa hajautusarvoon**
- **Seuraavassa esitetään joitakin yksinkertaisia hajautusfunktioita (ja niiden sudenkuoppia):**

Kokonaislukuavaimet:

1) Jos avain on kokonaisluku ($k \gg N$), varsin hyvä funktio on

$$h(k) = k \% N$$

- **N:n tulee olla alkuluku. Tämä on helpoin tapa varmistaa, että kokonaisluvun k jokainen bitti vaikuttaa tulokseen.**

2) Vielä parempi idea on, että korotetaan avain neliöön ja otetaan keskeltä muutama numero:

$$h(k) = \text{trunc}(k^2/C) \% N, \text{ jossa } CN^2 \approx k^2 \text{ (avaimet välillä } 1-k)$$

- **N:ksi kannattaa valita kahden potenssi**

Merkkijonoavaimet:

- **Merkkijono tulkitaan suurena kokonaislukuna ja käsitellään yleensä sopivina osina, esim. merkki kerrallaan**
- 3) Yksinkertainen ajatus on tulkita merkit numeroina, laskea ne yhteen ja jakaa summa sopivalla luvulla**

```
char k[100];  
int temp = 0;  
for (i = 0; i < key_length; i++)  
    temp = temp + k[i];  
h = temp % N;
```

Ongelma on se, että merkkien numeroarvot ovat epätasaisesti jakautuneet välillä 0-127 tai 0-255, ja näistäkin vain pieni osa on aktiivisesti käytössä

4) Otetaan kolme ensimmäistä kirjainta, tulkitaan ne 27-järjestelmän lukuna (27 erilaista kirjainta) ja muunnetaan ne 10-järjestelmään:

```
temp = 729 * value(k[1]) + 27 * value(k[2]) +  
      value(k[3]);  
h = temp % N;
```

Oletus: Value palauttaa luvun välillä 0-26

- **Jos kirjaimet ovat satunnaisia, tässä on hyvä funktio. Käytännössä näin ei tietenkään ole.**

5) Tulkitaan koko merkkijono kokonaislukuna ja lasketaan siitä % N

- **N ei tietenkään saa olla 128 tai 256!**
- **Asia lasketaan inkrementaalisesti Hornerin säännöllä**

```
temp = 0;
for (i = 0; i < key_length; i++)
    temp = ( (32*temp) + value(k[i]) ) % N;
h = temp;
```

Oletus: Funktio `value` palauttaa luvun välillä 0-31

6) Hajautusfunktioiden toteutuksia

[Kenneth Oksanen, 2002]

Käytännössä käytetään usein bittioperaatioita, esim.

```
unsigned int hashf(const char *buf, size_t len) {
    unsigned int h = 0;    int i;
    for (i = 0; i < len; i++) {
        h += buf[i];
        h += h << 10;
        h ^= h >> 7;
    }
    h += h << 3;
    h ^= h >> 11;
    h += h << 15;
    return h;
}
```

3/18/05 }

```
unsigned int hashf(unsigned int key) {  
    unsigned int h = 0xDEADBEEF;  
    h = key & 0xFFFF;  
    key >>= 16;  
    h += h << 10;  
    h ^= h >> 7;  
    h += key & 0xFF;  
    key >>= 8;  
    h += h << 10;  
    h ^= h >> 7;  
    h += key;  
    key >>= 8;  
    h += h << 10;  
    h ^= h >> 7;  
    h += h << 3;  
    h ^= h >> 11;  
    h += h << 15;  
    return h;  
}
```

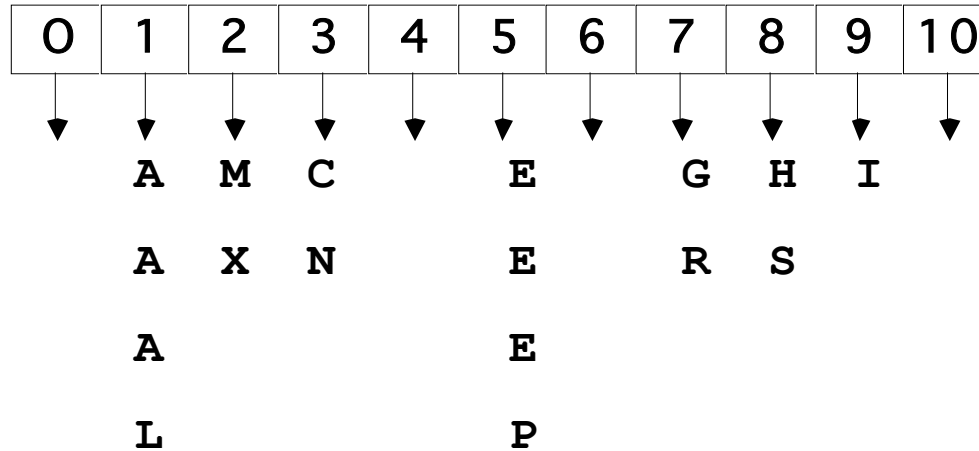
10.3 Erillinen ketjutus - separate chaining, (open hashing)

- Hajautustaulukko sisältää osoittimet listoihin, joihin yhteentörmänneet tietueet talletetaan
- **Esimerkki:** Hajautetaan alla oleva merkkijono 11 alkiota sisältävään taulukkoon käyttäen hajautusfunktiota $k\%11$
- Kirjainten numeroarvot ovat:
 $A = 1, B = 2\dots$

K: A S E A R C H I N G E X A M P L E
h(k):   1 8 5 1 7 3 8 9 3 7 5 2 1 2 5 1 5

	k	k % 11			
A	= 1	1	P	= 16	5
B	= 2	2	Q	= 17	6
C	= 3	3	R	= 18	7
D	= 4	4	S	= 19	8
E	= 5	5	T	= 20	9
F	= 6	6	U	= 21	10
G	= 7	7	V	= 22	0
H	= 8	8	W	= 23	1
I	= 9	9	X	= 24	2
J	= 10	10	Y	= 25	3
K	= 11	0	Z	= 26	4
L	= 12	1			
M	= 13	2			
N	= 14	3			
O	= 15	4			

- **Hajautusrakenteen sisältö:**

- **Listat kannattaa pitää järjestyksessä**
- **Listojen pituus riippuu hajautusarvojen jakaumasta ja duplikaattien määrästä**
- **Keskimäärin se on $\approx M / N$ hyvällä hajautusfunktiolla (M hajautettua alkioita)**
- **N kannattaa valita esimerkiksi siten, että $M / N \approx 10$**

Haku:

- **Laske hajautusfunktion arvo**
- **Etsi alkion paikka listasta**
- **Palauta alkio tai tyhjä, jos haku epäonnistui**

Lisäys ja poisto:

- **Suoritetaan haku. Tehdään lisäys/poisto listaan.**
- **Rakenne ei rajoita talletettavan tiedon määrää. Jos se kasvaa runsaasti, toiminnot vähitellen hidastuvat.**

10.4 Avoin osoitus - open addressing, (closed hashing)

- **Tietueet talletetaan suoraan hajautustaulukkoon hajautusfunktion osoittamaan paikkaan**
- **Vältetään dynaaminen muistinkäsittely**
- **Taulukon koko N suurempi kuin hajautettavien avainten määrä M**
- **Yhteentörmäysten käsittelyyn on useita eri menetelmiä, joissa tietueiden haku-/ sijoituspaikka lasketaan seuraavasti**

$$h_i(k) = (\text{hash}(k) + f(i)) \% N \quad i = 0, 1, 2, \dots \quad f(0) = 0$$

- **Haku yleensä erittäin nopeaa, ellei taulukko tule liian täyteen**
- **Jos taulukko täyttyy, uudelleen järjestely raskas toimenpide**

10.4.1 Lineaarinen kokeilu (linear probing)

- **Yhteentörmäysten sattuessa etsitään taulukosta järjestyksessä seuraavaa paikkaa, kunnes operaatio onnistuu tai epäonnistuu**

$$h_i(k) = (\text{hash}(k) + i) \% N$$

$$i = 0, 1, 2, \dots$$

- **Tyhjät paikat merkitään jollain sopivalla erikoisarvolla**

Haku:

- **Laske hajautusfunktion arvo**
- **Jos paikka on jo käytössä, etsi taulukosta järjestyksessä eteenpäin, kunnes tietue löytyy tai tulee vastaan tyhjä paikka**

Lisäys:

- **Laske hajautusfunktion arvo**
- **Jos paikka on jo käytössä, etsi taulukosta järjestyksessä eteenpäin seuraava tyhjä paikka. Lisää alkio tähän**

Poisto:

- **Hankalampi tilanne, koska syntyvä tyhjä paikka ei saa sotkea muuta rakennetta**
- **Ratkaisuna poistetun alkion paikalle asetetaan erikoisarvo (place holder), joka tulkitaan tyhjäksi lisäysoperaatiossa, mutta ei hakuoperaatiossa**

Luentotehtävä: lineaarinen kokeilu

- Seuraavassa on aloitettu alkioiden hajauttaminen 19 paikkaiseen taulukkoon käyttäen hajautusfunktiona:

$$h_i(k) = (k + i) \% 19, \quad i = 0, 1, 2, \dots; \quad f(0) = 0$$

K: A S E A R C H I N G E X A M P L E

h(k):   1 0 5 2

i: 0 0 0 1

Tehtävä: Jatka hajauttamalla loput avaimet

S	A	A			E													
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

---

	k	k % 19			
A	= 1	1	P	= 16	16
B	= 2	2	Q	= 17	17
C	= 3	3	R	= 18	18
D	= 4	4	S	= 19	0
E	= 5	5	T	= 20	1
F	= 6	6	U	= 21	2
G	= 7	7	V	= 22	3
H	= 8	8	W	= 23	4
I	= 9	9	X	= 24	5
J	= 10	10	Y	= 25	6
K	= 11	11	Z	= 26	7
L	= 12	12			
M	= 13	13			
N	= 14	14			
O	= 15	15			

- **Lineaarisen kokeilun ongelmana on se, että taulukon täyttyessä syntyy *kasaumia (cluster)*, jotka pidentävät hakuketjua merkittävästi**
- **Esimerkin kohdassa ...E X A syntyy kasauma 5-10 talletettaessa merkki X**
- **Kasaumien todennäköisyyttä pyritään pienentämään muissa menetelmissä**

10.4.2 Neliöllinen kokeilu (quadratic probing)

- Sama pääperiaate kuin lineaarisessa kokeilussa, mutta yhteentörmäyksen sattuessa seuraavat kokeilut tehdään alkioissa:

$$h_i(k) = (\text{hash}(k) + i^2) \% N, \quad i = 0, 1, 2, \dots$$

- Estää em. primäärisen kasautumisen
- Periaatteessa esiintyy *sekundääristä kasautumista*
  - kaikilla avaimilla, joilla on sama hajautusarvo, testataan samoja paikkoja
  - vähäinen merkitys
- Taulukon koon täytyy olla alkuluku, muuten kokeilujen määrä voi jäädä aivan liian pieneksi
- Uusia alkioita voidaan varmuudella lisätä vain, jos taulukon täyttöaste on alle puolet

10.4.3 Kaksoishajautus (double hashing)

- Sama pääperiaate kuin edellisissä, mutta yhteentörmäyksen sattuessa seuraavat kokeilut tehdään alkioissa:

$$h_i(k) = (\text{hash}(k) + i * \text{hash}_2(k)) \% N, \quad i = 0, 1, 2, \dots$$

- hash_2 ei saa koskaan saada arvoa 0
- yksi hyvä valinta on:

$$\text{hash}_2(k) = R - (k \% R), \quad \text{jossa } R \text{ on alkuluku, } < N$$

- Kaksoishajautus ratkaisee primäärisen kasautumisen ongelman.

- **Sekundääristä kasautumista esiintyy, mutta sen merkitys on vähäinen**
- **Kahden hajautusfunktion laskeminen kuormittaa laskemista enemmän kuin neliöllisessä kokeilussa**

Luentotehtävä: kaksoishajautus

- Seuraavassa on aloitettu alkioiden hajauttaminen 19 paikkaiseen taulukkoon käyttäen hajautusfunktioina:

$$h_1(k) = k \% 19, \quad h_2(k) = 1 + (k \% 11)$$

K: A S E A R C H I N G E X A M P L E

$h_1(k)$: 1 0 5 1

$h_2(k)$: 2 9 6 2

Tehtävä: Jatka hajauttamalla loput avaimet

S	A		A		E													
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

k	k%19	1+(k MOD 11)			
A = 1	1	2	O = 15	15	5
B = 2	2	3	P = 16	16	6
C = 3	3	4	Q = 17	17	7
D = 4	4	5	R = 18	18	8
E = 5	5	6	S = 19	0	9
F = 6	6	7	T = 20	1	10
G = 7	7	8	U = 21	2	11
H = 8	8	9	V = 22	3	1
I = 9	9	10	W = 23	4	2
J = 10	10	11	X = 24	5	3
K = 11	11	1	Y = 25	6	4
L = 12	12	2	Z = 26	7	5
M = 13	13	3			
N = 14	14	4			

10.5 Erityiskysymyksiä

- 1) **Mikä on taulukon oikea koko?**
⇒ jos se arvioidaan väärin, joudutaan *hajauttamaan uudelleen (rehashing)*, mikä on raskas operaatio, $O(N)$
- 2) **Jos tiedon määrä vaihtelee suuresti, joudutaan kenties tarpeettomasti hajauttamaan uudelleen tai täyttöaste voi jäädä liian alhaiseksi**
⇒ ei sovellu näihin tilanteisiin
- 3) **Jos aineiston koko on suuri, rakenne ei mahdu muistiin**
⇒ ulkoinen etsintä
- 4) **Jos täyttöaste α kasvaa lähelle arvoa 1, operaatioiden kesto kasvaa nopeasti:**

$$\alpha = M / N$$

▪ Pienillä arvoilla:

- **onnistunut haku:** $1 + M / N$
- **epäonnistunut haku:** $1 + M / 2N$

▪ Suurilla täyttöasteilla operaatioiden vaatima aika on muotoa:

$$\frac{1}{1 - \alpha}$$

10.5.1 Uudelleenhajautus (Rehashing)

- **Taulukon täytyessä luodaan uusi, kaksi kertaa isompi taulukko, johon vanhan taulukon tiedot hajautetaan**
- **Voidaan suorittaa myös toiseen suuntaan, jos taulukosta tulee poistojen jälkeen liian ”harva”**
- **Keskimääräinen kustannus $O(1)$ yhtä operaatiota kohti, mutta saattaa viivästyä yksittäistä tapahtumaa huomattavasti**

10.5.2 Ulkoinen etsintä (external searching)

- **Ulkoisessa etsinnässä tieto on osin tai kokonaan talletettu oheismuistiin**

=> **I/O-aika dominoi**

=> **Laitteistotekniikka voi asettaa lisärajoituksia**

- **Ulkoisilla hakumenetelmillä on hyvin suuri käytännön merkitys, koska tietokannat yleensä talletetaan levyille.**

- **Tavoitteena on minimoida levyhakujen määrä**

=> **Peräkkäishaku levyllä mieletöntä**

Tärkeitä menetelmiä ovat:

- **Indeksoitu hierarkkinen rakenne**
  - **B-puut**
  - **Laajennettava hajautus**
-
- **sisäisten menetelmien loogisia laajennuksia**

  - **eroavat suorituskyvyltään lähinnä lisäysten joustavuuden suhteen**

Laitteistotekniikan vaikutukset:

1) Sarjasaantilaitteet (mg-nauha, kasettinauha)

- **Ainoastaan peräkkäishaku on mahdollista, joten mitään erityismenetelmiä ei ole**

2) Suorasaantilaitteet (levy)

- **Oletetaan yksinkertainen toimintamalli:**
  - **Käytössä on useita levyjä**
  - **Levyllä tieto on jaettu sivuille, joihin voi viitata mielivaltaisessa järjestyksessä**
  - **Kullekin sivulle mahtuu useita tietueita**

- **Todellisuus on monimutkaisempi:**
  - **virtuaalimuisti**
  - **cache**
  - **rinnakkaisuuden hallinta**

- **Jatkossa tarkastellaan vain levyllä olevia tallennusrakenteita**

Indeksoitu hierarkinen rakenne (indexed sequential access)

- **Peräkkäishakumenetelmä, jonka apuna on yksi tai useampia tasoja *hakemistoja (index)***
  - 1) **Tieto on järjestyksessä ja jaettu erillisille sivuille**
  - 2) **Kullakin levyllä on hakemistosivuja, joissa on tieto kaikista sivuista, mitä rakenteeseen kuuluu:**
    - **sivun sisältämät alkiot (alku, loppu)**
    - **sivun osoite levyllä**
  - 3) **Keskusmuistissa voi olla *master-hakemisto (master index)*, johon on talletettu tieto, mitä tietoja on kullakin levyllä**

Esimerkki:

**Merkkijono EXTERNALSEARCHINGEXAMPLE
tallennettuna tähän rakenteeseen:**

- **Jokaisella levyllä hakemistosivu on ensimmäisenä, sitten datisivut**
- **Hakemistossa on tieto käytössä olevien sivujen osoitteista ja sivuilla olevien avainten minimi- ja maksimiarvoista**
- **Samaa avainta voi olla usealla sivulla**

	0	1	2
Disk 1:	<u>*1C2E</u>	AAAC	EEEE
Disk 2:	<u>E1I2N</u>	EGHI	LLMN
Disk 3:	<u>N1R2X</u>	NPRR	STXX

Master index: *1E2N3X

- **Tietueen hakuun tarvitaan tavallisesti vain kaksi levyhakua (3 tai 4 hakua, jos avain esiintyy hakemistoissa)**
- **Päivittäminen erittäin kankeaa, koska kaikki hakemistot voidaan joutua rakentamaan uudelleen. Siten soveltuu vain hyvin staattisiin sovelluksiin.**

Laajennettu hajautus (EXHASH, extendible hashing)

- **Vain 2 hakua**
- **Tehokas lisääminen**
- **Tieto tallennettu sivuille, jotka täytyessään jakaantuvat (vrt. B-puu)**
- **Sivut löydetään indeksin avulla (vrt. hierarkinen indeksoitu haku)**
- **Apuna avainten digitaaliset ominaisuudet (bitit)**

Esimerkki:

Talletetaan alla oleva merkkijono tietorakenteeseen tällä menetelmällä:

EXTERNALSEARCHINGEXAMPLE

- **4 elementtiä / sivu**
- **kirjaimilla 5-bittinen koodi**

---

	k	koodi			
A	= 1	00001	P	= 16	10000
B	= 2	00010	Q	= 17	10001
C	= 3	00011	R	= 18	10010
D	= 4	00100	S	= 19	10011
E	= 5	00101	T	= 20	10100
F	= 6	00110	U	= 21	10101
G	= 7	00111	V	= 22	10110
H	= 8	01000	W	= 23	10111
I	= 9	01001	X	= 24	11000
J	= 10	01010	Y	= 25	11001
K	= 11	01011	Z	= 26	11010
L	= 12	01100			
M	= 13	01101			
N	= 14	01110			
O	= 15	01111			

Alkion haku:

- 1) Laske avaimen d:n ensimmäisen bitin perusteella oikea hakemistosivu**
- 2) Hae hakemistosta sivun osoite ja sen jälkeen sivu levyltä muistiin**
- 3) Muistissa hae tieto peräkkäishaulla, binäärihaulla tms.**

Uuden alkion lisääminen:

3 eri tapausta:

- 1) Lisäys sivulle, jolla on tilaa**
- 2) Lisäys sivulle, jolla ei ole tilaa ja hakemiston päivitys**
- 3) Lisäys sivulle, jolla ei ole tilaa ja hakemiston kahdennus (harvinaista)**

Hakemisto

- **Sisältää vain avaimet ja osoittimet levyille, ei dataa**
=> Sivulle mahtuu entryjä enemmän kuin varsinaisia tietueita. Esimerkissä suhde = 8 / 4, käytännössä suurempi
- **Kun hakemisto ei mahdu yhdelle sivulle, tarvitaan *master index*, joka toimii samalla periaatteella ja sijaitsee keskusmuistissa**
=> Tieto löytyy kahdella haulla

Ongelmia

1) Epäsymmetrinen avainjakauma

=> Hakemiston koko kasvaa tarpeettomasti

Esim. 32-bittiset avaimet:

- Joillakin sivuilla erotteluun tarvitaan 20 bittiä, joillakin riittää 5 bittiä

=> Hakemistossa 2^{20} entryä ja paljon päällekkäisiä osoittimia

Ratkaisu:

- Hajautetaan avaimet ennen hakua
  - => Jakauma tasoittuu
  - => Yhteentörmäyksistä ei ongelmaa
  - => Nimitys: Extendible hashing

2) Liikaa samoja avaimia

- **Perusalgoritmi ei toimi, jos samoja avaimia on enemmän, kuin sivulle mahtuu**

=> Tarvitaan virittelyä

YHTEENVETO

1) Tehokas haku, vain 2 levyhakua

2) Joustava päivitys

10.6 Hakurakenteen valinnasta

- **Hakurakenne voidaan implementoida monella tavalla. Asiaan liittyviä näkökulmia ovat:**
  - **tiedon määrä**
  - **talletetaanko rakenne keskusmuistiin vai massamuistiin?**
  - **hakuihin, lisäyksiin ja poistoihin liittyvät aikavaatimukset**
  - **lisäysten ja poistojen määrä**
  - **tarvitaanko erityyppisiä hakuavaimia?**
  - **operaatiot, joissa avaimia käsitellään järjestyksessä?**
  - **menetelmän monimutkaisuus**

- **Yhteenveto sisäisten menetelmien tehokkuusluvuista, kun haku onnistuu**

	W(N)	A(N)
Linkitetty lista (järj.)	N	N/2
Binäärihaku taulukosta	log N	log N
Interp.haku taulukosta		log log N
• tasaisella jakaumalla		
Binäärinen hakupuu	N	1.38log N
2-3-4-puu	O(log N)	log N
AVL-puu	1.4logN	log N
Puna-musta puu	2log N	log N
Erillinen ketjutus	N	N / M
Lineaarinen kokeilu ($\alpha = 0.9$)	N	5
Kaksoishajautus ($\alpha = 0.99$)	N	5
Digitaalinen hakupuu	b	log N
Radix search trie	b	log N

Muita näkökulmia sovellettavuuteen

- **Linkitetty lista**
  - **Yksinkertainen toteuttaa**
  - **Pienille sovelluksille ($N < 20$)**
  - **Kannattaa pitää järjestyksessä**
  - **Voidaan järjestää myös aktiviteetin mukaan**

- **Binäärihaku / interpolaatiohaku taulukosta**
  - **Staattisille sovelluksille, joissa vähän lisäyksiä ja poistoja**
  - **Interpolointi vie aikaa, joten sitä ei kannata käyttää aivan pienillä aineistoilla**

- **Binäärinen hakupuu**
  - **Suhteellisen yksinkertainen**
  - **Sopii moniin sovelluksiin, joissa ei ehdottomia aikavaatimuksia**
  - **Voi käyttäytyä huonosti varsin tavallisilla aineistoilla**

- **Tasapainotetut puut**
  - **Sovelluksiin, joissa aikavaatimus on ehdoton**
  - **Melko monimutkaisia toteuttaa**
  - **Sopeutuvat hyvin dynaamisiin tilanteisiin**

- **Hajautus**
  - **Sopii moniin sovelluksiin ja on yleensä hyvin tehokas hakumenetelmä**

- **Hajautusta ei kannata käyttää:**
  - **aikakriittisissä sovelluksissa (ilman virittelyä)**
  - **jos tarvitaan mahdollisuus käsitellä tietoa järjestyksessä**
  - **jos tiedon määrää ei voida ennakoida ollenkaan**

Hajautusmenetelmän valinnasta:

- **Erillinen ketjutus**
  - **Yksinkertaisin toteuttaa ja joustaa hyvin tiedon määrän vaihdellessa**
  - **Listat voi järjestää myös aktiviteetin mukaan itseorganisaation avulla**
  - **Listat voi korvata puilla, mikä parantaa worst casea.**

- **Avoin osoitus**
  - **Taulukon täyttöasteen tulisi olla alle 0.5**
  - **Lineaarista kokeilua ei kannata käyttää**
  - **Neliöllinen kokeilu on tehokkaampi kuin kaksoishajautus**

- **Digitaaliset hakupuut**
  - Hyvät worst case- ja average case- tehokkuusluvut
  - Toteutus edellyttää tehokasta pääsyä käsiksi bitti-informaatioon
  - Melko monimutkaisia toteuttaa
  - Pitkille avaimille kannattaa käyttää vain Patricia-puuta
  - Useita erilaisia muunnelmia, joihin kannattaa perehtyä, jos hakee todella tehokasta rakennetta.

- **Ulkoiset hakumenetelmät**
  - Käytännön valinta on B-puu tai laajennettu hajautus
  - B-puusta on erilaisia virityksiä, joihin kannattaa perehtyä etukäteen